12/01/2019

Ιερά Μονή Ευαγγελισμού Παναγίας Μπουνάσια

/ Ιερές Μονές

Στην κτηματική περιοχή της Παλιουριάς Γρεβενών ανήκει η Ιερά Μονή Ευαγγελισμού, η επονομαζόμενη και Μπουνάσια. Ονομάστηκε έτσι επειδή είναι κτισμένη κοντά στην κορυφή των Καμβουνίων Μπουνάσια (υψόμετρο 1.000 μ). Η μονή είναι κτισμένη σε περίοπτη θέση που μοιάζει με φυσικό θρόνο. Η θέση αυτή δίνει την αίσθηση ότι βρίσκεσαι σε αεροπλάνο, απ' όπου φαίνονται ο Μπούρινος, η Βασιλίτσα, όλος ο κάμπος από την Ανθρακιά έως την Παλιουριά (δηλαδή όλη η περιοχή της Φιλουριάς), η Πίνδος, τα Μετέωρα, τα Άγραφα και ο Αλιάκμονας (πλέον μέρος της λίμνης Ιλαρίωνα) με τους μαιάνδρους του.

Το μοναστήρι της Βαγγελίστριας, όπως το ονομάζουν οι ντόπιοι, ιδρύθηκε αρχικά τον 14ο αιώνα και ανακαινίσθηκε για τελευταία φορά το 1814, μετά την πυρκαγιά του 1810, οπότε αποτεφρώθηκε το καθολικό της μονής και χάθηκαν οι γραπτές μαρτυρίες. Το μοναστήρι είναι παλαιότερο από το μοναστήρι της Ζάβορδας, αφού ο όσιος Νικάνορας το επισκέφθηκε, προσευχήθηκε και δανείστηκε χρήματα για να χτίσει το καθολικό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος της Ζάβορδας.

Για την ανέγερση τόσο του ναού και των βοηθητικών κτισμάτων (κελιά, φούρνος,

μαγειρεία και άλλα) εργάστηκαν αφιλοκερδώς οι πιστοί της γύρω περιοχής. Άκμασε τον 18 αιώνα, συγκεντρώνοντας μεγάλο αριθμό μοναχών. Σε χειρόγραφο της Μονής Βαρλαάμ γίνεται αναφορά για τη Μονή της Μπουνάσιας ως γυναικεία μονή στις αρχές του 17ου αιώνα, που όμως μετατράπηκε σε ανδρώνα τον 18ο αιώνα. Το καθολικό είναι αφιερωμένο στον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου και τυπολογικά ανήκει στους αθωνικούς ναούς.

Για πρώτη φορά συναντούμε τον τύπο Παναγία Μπονασία στον κώδικα του μπουνασιώτη καλόγερου Γαλακτίου, που φυλάγεται σήμερα στη βιβλιοθήκη της Μονής Ολυμπιώτισας. «+ έτελειώθη τω παρών βυβλίον είς τού ίουλίου μηνός είς τέσαιρις δια χειρός/ εμού του ταπεινού, και ά/μαρτωλού γαλακτίου ίερομονάχου / έπη έτους ζριζ (7.117-5.508 = 1609) όταν ύρθα εις το μοναστήριον να γένω κα/λώγερος έτη ζρθ (7109 – 5508 = 1601) Παναγία μπουνασία».

Το 1763 έγιναν σοβαρές κτιριακές κατασκευές. Οι 7 μοναχοί, που βρίσκονταν τότε στο μοναστήρι, ο Βαρθολομαίος, που πρέπει να είναι ηγούμενος της χρονιάς αυτής, ο Χριστόφορος, ο Φιλόθεος, ο Παρθένιος, ο Παλάτιος, ο Μακάριος και ο Νικηφόρος, αποφάσισαν και έχτισαν, με έξοδά τους, το μαγειρειό, την τραπεζαρία και τα κελιά με το βαγεναριό από κάτω. Οι οικοδόμοι ονομάζονταν Ρίστα (Χρήστος στα σλαβικά), Γιάννης και Κώστας.

Πρόκειται φυσικά για ανακαίνιση των βοηθητικών χώρων του μοναστηριού, που αντικατέστησε τα παλιά οικοδομήματα, χωρίς να αποκλείεται η αποτέφρωσή τους. Αλλά ας δούμε την ανορθόγραφη, κακοχαραγμένη και δυσανάγνωστη επιγραφή.

ΕΤΟΣ 1763 ΕΓΗΝΕ

Ν ΑΥΤΗ ΙΚΟΔΟΜΗ ΤΟ ΜΑΓΙ

ΡΓΙΟ Ι ΤΡΑΠΕΖΑ ΚΕ ΤΑ ΚΙ

ΛΙΑ ΜΕ ΤΟ ΒΑΗΝΑΡΓΙΟ ΠΟ ΤΟ

ΚΑΤΟ ΜΕΡΟΣ ΟΛΟ ΚΟΠΟΥ Κ ΕΞΟΔΟ

Ι ΕΗΡΙΣΚΟΜΕΝΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ ΒΑΡ

ΘΟΛΟΜΕΟΥ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ ΦΙΛΟΘΕ

ΟΥ ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ ΠΛΑΤΙΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΝΙ

ΚΗΦΟΡΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΗ Ι ΜΑΣΤΟΡΙ

ΡΙΣΤΑ ΓΗΑΝΗ ΚΟΣΤΑ

Δώδεκα χρόνια αργότερα, την Πεντηκοστή του έτους 1775 έγιναν τα εγκαίνια του νέου καθολικού, καθώς μας πληροφορεί η παρακάτω επιγραφή, που είναι σκαλισμένη στη μαρμάρινη πλάκα της Αγίας Τράπεζας. Η ΕΟΡΤΗ ΘΑΜΑΣΤΗ / 1775.

Το γεγονός ότι προηγήθηκε η ανοικοδόμηση των βοηθητικών μοναστηριακών χώρων και όχι η ανοικοδόμηση του ναού, μας οδηγεί σε δύο υποθέσεις.

1) Ότι στο χρονικό διάστημα 1763-1775 δεν σημειώθηκε πυρκαγιά στο μοναστήρι και συνεπώς οι καλόγεροι δεν είχαν άμεσο πρόβλημα για τις λειτουργικές ανάγκες τους και 2) Ότι εάν έγινε πυρκαγιά στο μοναστήρι, μετά το 1763 και πριν από το 1775, τότε καταστράφηκε μόνο το καθολικό και όχι όλο το κτιριακό συγκρότημα.
Εάν όμως δεν είμαστε βέβαιοι για τους λόγους της ανακαίνισης του 1775, δεν έχουμε καμία αμφιβολία για την ανακαίνιση του 1810-1817. Πριν περάσουν 35 χρόνια, η πυρκαγιά αποτέφρωσε το καθολικό, στα 1810. Το έτος της πυρκαγιάς το συμπεραίνουμε από το γεγονός ότι τη χρονιά αυτή συντάχθηκε μία παρρησία, που

μιλάει για την ανακαίνιση.

Η πρώτη ενέργεια για την επιτυχία της ανακαίνισης ήταν να αναθέσουν στον γνωστό τους δάσκαλο Αθανάσιο από τον Κλεινοβό της Καλαμπάκας, τη σύνταξη μιας καλλιγραφημένης παρρησίας. Η παρρησία αυτή που ήταν μια προαγγελία του εράνου που ακολούθησε, βγήκε σε πολλά αντίγραφα και οπωσδήποτε διαβάστηκε στους ενοριακούς ναούς των γειτονικών χωριών. Το κείμενο της παρρησίας που έδωσε στον κ. Κώστα Σπανό ο άλλοτε καθηγητής του Γυμνασίου της Δεσκάτης Χρήστος Λιόλιος έχει ως εξής:

IC XC

Εν έτει NI KA 1810

Αωί Μαίω

Συνδρομή των εν Ιερομονά

χοις Χριστοφόρου Καθηγουμένου, και

Ανθίμου πνευματικού της αυτής

Παρρησία της Ιεράς Μονής της επ’ ονόματι του Ευαγγελισμού της υπεραγίας Δεσποίνης ημών Θεοτόκου και Αειπαρθένου Μαρίας της επονομαζομένης /

μπονάσιας κειμένης πλησίον της Κώμης Δισικάτας και σμιάτζης / προθυμήθητε και συνδράμετε εν Χριστώ ημών / Αγαπητοί αδελφοί καταγράφοντες τα ονόματά /σας εν τη παρρησία, προθέσει-τε και σαραντα/λείτουργα, ίνα μνημονεύησθε διηνεκώς παρά των Ιε/ρουργούντων προς σωτηρίανψυχικήν και σωματι/κήν και μνημόσυνόον-σας αιώνιον, και επίδο/τε τελουσία χειρί ταύτη τη ιερά Θεοτόκου της / μόνης προστασίας ημών και μεσιτίας προς τον ποιη/τήν έξοιτε παρρησίν ενώπιον του φοβερού και /αδεκάστου Κριτού Χριστού του Θεού, και καταγ΄ρα/ψη εν βίβλω ζωής πάντας υμάς, και είθε όλους / τους χριστωνύμους, Καμέ τον υπέρ πάντας /Αμαρτωλόν εν ιερεύσιν Αθανάσιον.

Ιεράς Μονής, παρ’ ευτελούς Αθανασίου ιεροδιδασκάλου του εκ Κλεινοβού:

-Από το Μάη του 1810, που συντάχθηκε η παρρησία, χρειάστηκαν να περάσουν 6 ολόκληρα χρόνια για να τελειώσει η ανοικοδόμηση του καθολικού, καθώς μας πληροφορεί η νέα κτητορική επιγραφή, που είναι ανάγλυφη με καλλιγραφικά γράμματα, αλλά ανορθόγραφα, στο υπέρθυρο της εισόδου:

+ ΕΚΤΙCΘΗ Ο ΝΑΟC ΤΙΣ ΘΕΟΤΟΚΟ

Υ ΕΥΒΑΓΕΛΙCΜΟΥ + ΕΠΙCΤΑΤΙC ΙΓ

ΟΜΕΝΟΥ Π(Α)ΠΑΧΡΙSΟΦΟΡΟΥ 1816

ΜΑΡ/ΤΙΩ 25 ΕΤΟΥΣ

Άλλη μία επιγραφή που σώζεται στο υπέρθυρο του νάρθηκα, μας δίνει την ίδια χρονολογία: ΜΑΡ/ΤΙΩ ΕΤΟΥΣ ΑΩΙS (1816).

Για τις λειτουργικές ανάγκες τους χρησιμοποιήθηκε ο μικρός ναός των Αποστόλων, που ήταν κοντά στη βιβλιοθήκη, για τον οποίο ενώ δεν γνωρίζουμε πότε ιδρύθηκε, γνωρίζουμε ότι κάηκε στα 1922.

Το 1816 επί ηγουμενίας του παπα-Χριστοφόρου επισκευάστηκε ή ανεγέρθηκε ένα τμήμα του νάρθηκα, όπως γράφεται στην επιγραφή εξωτερικά της νότιας εισόδου στο ναό. Στην εξωτερική όψη της κόχης του ιερού βήματος εικονίζεται, σε ανάγλυφη μορφή, το έμβλημα της Φιλικής Εταιρείας. Αυτό αποδεικνύει ότι ορισμένοι καλόγεροι του μοναστηριού, όπως και ο μητροπολίτης των Σταγών Παΐσιος (1813-1819), ήταν μυημένοι στη Φιλική Εταιρεία για την απελευθέρωση του Γένους.

Στο μοναστήρι της Μπουνάσιας λειτουργούσε και βιβλιοδετικό εργαστήρι, του οποίου γνωρίζουμε τον βιβλιογράφο μοναχό Γαλάκτιο, που άρχισε τον μοναχικό του βίο εκεί το έτος 1601. Επίσης αρκετά Ιερά Ευαγγέλια Μονών και Εκκλησιών της περιοχής Φιλουριάς βιβλιοδετήθηκαν στην Ευαγγελίστρια όπως προκύπτουν από σχετικές ενθυμήσεις. Σε σημείωση έντυπου Ευαγγελίου έκδοσης του έτους 1686, το οποίο βρέθηκε στο ναό της Κοίμησης της Θεοτόκου Παλιουριάς, διαβάζουμε το εξής: «1812 εδέθη το ιερόν εβαγγέλιον δια χειρός χαραλάμπους ιερομονάχου εις την σεβασμίαν μονήν Βουνάσιας», όπως επίσης και σε πολλά άλλα έντυπα.

Το 1930 ο τότε μητροπολίτης της Ελασσόνας Καλλίνικος Λαμπρινίδης συγκέντρωσε στην Ελασσόνα, στη βιβλιοθήκη της Ολυμπιώτισσας, όλα τα παλιά βιβλία, έντυπα και χειρόγραφα, τα οποία σώζονταν μέχρι τότε στα διάφορα

μοναστήρια της μητροπολιτικής επαρχίας του. Η ενέργεια αυτή του μητροπολίτη δυσαρέστησε πολλούς, αλλά αποδείχθηκε σωστή, διότι έσωσε από την καταστροφή, στην περίοδο 1940-1950, όλα αυτά τα βιβλία, κυρίως τους χειρόγραφους κώδικες, οι οποίοι είναι σημαντικός θησαυρός πληροφοριών. Μεταξύ των πολλών βιβλίων, τα οποία κατέγραψε ο Αχ. Λαζάρου, συμπεριλαμβάνονται και μερικά από την Μονή της Μπουνάσιας. Ένα από αυτά έχει τον τίτλο Αθανάσιος Υψηλάντης Κομνηνός, Εκκλησιαστικών και Πολιτικών των εις δώδεκα. Ββιβλίον Η΄, Θ΄ και Ι΄ ήτοι μετά την Άλωσιν, Κωνσταντινούπολις 1870, (σελίδες 882). Το βιβλίο αυτό αγόρασε στα Γρεβενά, στις 20.5.1874, ο ιεροδιάκονος Δαμασκηνός. Στην τελευταία σελίδα του βιβλίου υπάρχει η εξής ενθύμηση:

«Μηνί Δεκεμβρίω τοῦ 1872 ἔτους κατά τήν εἰς Θεσσαλίαν ἀποστολήν ἠξιώθην, ἐν τῷ μοναστηρίῳ τῆς Βουνάσιας, ὑπό ὀνόματι τῆς Εὐαγγεστρίας, τῆς καλλίστης καί συμπαθητικωτάτης φιλοξενίας. Ὁ παπά Γρηγόριος καί ὁ ἀρχιδιάκονος Δαμασκηνός οἱ τῆς Μονῆς διευθυνταί κατά τήν ἐμήν διάθεσιν τό μοναστήριον μετεχειρίσθησαν, ὧν ὁ πρῶτος ὑποδεχθείς περιηγητής ἐν τούτῳ τῷ μοναστηρίῳ, δέν δύναμαι πολύ νά τοῖς εὐχαριστήσω διά τήν τοσούτον ἀξίαν ὑποδοχήν των, διότι περιηγούμενος πρό πολλῶν ἐτῶν, οὐδέποτε εἶδον μέχρι τοῦδε τοσαύτην κομψότητα χαρακτῆρος καί ἀγαθότητα. Διό τοῖς εὐχαριστῶ ἐκ μέσης καρδίας μου. Ὁ Γκορτζιῶκος ἐκ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Γαλλίας. 16 Δεκεμβρίου 1872. Τό μοναστήριον θά κεῖται ἴσως 1034 μέτρα ἀπό τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καί δέκα. Ἐκ τοῦ Πριωνίου 1584 μέτρα».

Ο καθηγητής, λοιπόν, του Πανεπιστημίου του Παρισίου Γκορτζιώκος, κατά την διάρκεια της περιοδείας του στη Θεσσαλία, επισκέφθηκε και την Μονή της Μπουνάσιας το 1872 και σημείωσε τις ευχαριστίες του για την φιλοξενία που του πρόσφεραν οι καλόγεροί της. Υπολόγισε το υψόμετρο της Μπουνάσιας (1.030 μ.) και του Πρίονου (1584 μ). ενώ είναι 1.615 μ.

Σύμφωνα με δημοσίευμα στο περιοδικό «Θεσσαλικό Ημερολόγιο» πρόκειται για τον Ερρίκο Κλώντ Γκορσιέ, γεωλόγο – ορυκτολόγο, ο οποίος αναφέρεται ειδικά στα χωριά των Χασίων, του νομού των Γρεβενών και της επαρχίας Ελασσόνας.

Το μοναστήρι λειτούργησε μέχρι το 1935 περίπου ως κοινόβιο. Μαζί με αυτούς έμενε στο μοναστήρι και ένας τυφλός επίσης υπάλληλος, ο Παστός. Τελευταίος καλόγερος της Μονής ήταν ο Γεωργαντάς, ο οποίος μετά την εγκατάλειψη της μονής λειτούργησε στην Παλιουριά ως ιερέας του χωριού.

Όπως αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο, το 1935 έγινε συγχώνευση της Μονής Μπουνάσιας με τη Μονή της Ζάβορδας. Σύμφωνα με το πρωτόκολλο, το οποίο διασώζεται, στις 20 Ιουνίου 1935 μεταφέρθηκαν στη Ζάβορδα όλα τα κειμήλια που βρέθηκαν στα κελιά των μοναχών, όπως βιβλία, εικόνες, άμφια και άλλα ιερά αντικείμενα. Ένα από αυτά είναι ένα ευαγγέλιο, το οποίο εκδόθηκε στη Βενετία το 1781 και στο οποίο υπάρχει η εξής χειρόγραφη σημείωση: «Το παρόν Ευαγγέλιον ηπάρχι της αγίας μονής του ευαγγελισμού της επονομαζομένης

Πουνάσιας διά συνδρομής και εξόδου αρσενίου Ιερομονάχου της αυτής Μονής 1827 εν μηνί αυγούστου διά μνημόσυνον». Επίσης υπάρχει μία αργυρή λειψανοθήκη, η οποία περιέχει ιερά λείψανα του οσίου Νικάνορα, με την εξής επιγραφή στο κάλυμμά της: «ΔΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ ΚΑΙ ΕΥΠΡΑΞΙΑΣ ΜΟΝΑΧΗΣ ΜΑΝΑΣΤΗΡΙ ΜΠΗΝΙΣΙΑ 1838». Επιπλέον, υπάρχει ένας σταυρός ευλογίας, διακοσμημένος με λίθους, κοράλια, μικροξυλογλυπτικές παραστάσεις.

Το μοναστήρι στην περίοδο της Τουρκοκρατίας έχει να επιδείξει μεγάλη αντιστασιακή δράση. Ήταν λημέρι κλεφτών και αρματολών, καθώς και νοσοκομείο για τους λαβωμένους. Στη μάχη της Δημινίτσας (Καρπερού) ή Φιλουριάς – μεταξύ των δυνάμεων του Θεοδώρου Ζιάκα και των Τούρκων το 1854, είχε απώλεια (Θ. Ζιάκας) 5 νεκρούς και 15 τραυματίες οι οποίοι νοσηλεύτηκαν στο μοναστήρι της Μπουνάσιας (Νικόλαος Κουκόλης κ.ά.). Εδώ, άλλωστε, είχαν ζητήσει πολλές φορές καταφύγιο ξακουστοί Μακεδονομάχοι, όπως ο Παύλος Μελάς και ο Θεόδωρος Ζιάκας.

Η Ευαγγελίστρια ήταν από τον καιρό της ανέγερσής της έως την παρακμή της ξακουστή για τον πλούτο της. Μεγάλες εκτάσεις χωραφιών και αμπελιών ανήκαν στο μοναστήρι, ενώ οι κάτοικοι της περιοχής δεν παρέλειπαν να συνδράμουν στο ταμείο του μοναστηριού με αρνιά και κατσίκια, ή με μέρος της ετήσιας σοδιάς τους. Τα χωράφια του μοναστηριού βρίσκονταν κυρίως στην περιοχή Καρούτι, κοντά στην Παλιουριά. Εκτός όμως από χωράφια, είχε και δικά του κοπάδια με αιγοπρόβατα, καθώς και δικούς του στάβλους. Είχε επίσης και μελίσσια, που απέδιδαν πολλά κιλά μέλι κάθε χρόνο, όπως και αγελάδες, ξακουστές για το γάλα τους. Λέγεται ότι το μοναστήρι είχε τα καλύτερα βόδια σε όλη τη γύρω περιοχή, τα οποία χρησιμοποιούσαν για το όργωμα που γινόταν τότε με ξυλάλετρο. Ακόμη είχε στην κατοχή του πολλά μουλάρια, που χρησιμοποιούνταν εκείνη την εποχή ως μέσο μεταφοράς.

Όπως ήταν φυσικό οι σοδειές του μοναστηριού κάθε χρόνο ήταν πολύ μεγάλες και γι’ αυτόν ίσως τον λόγο διέθετε δικό του αλώνι στην περιοχή Κούτρα. Είχε στη θέση Σκάλα νερόμυλο, του οποίου σώζονται τα ερείπια, στον οποίο εξυπηρετούνταν και οι κάτοικοι των γύρω περιοχών. Μαρτυρίες που επιβεβαιώνουν το μέγεθος του πλούτου του μοναστηριού αναφέρουν, μεταξύ άλλων, ότι από την Ιερά Μονή Ευαγγελίστριας δανείζονταν πολλές φορές και άλλα μοναστήρια, τόσο εντός όσο και εκτός του νομού των Γρεβενών.

Όμως η σπουδαιότερη απόδειξη αυτού του πλούτου είναι ότι στα τελευταία του χρόνια το μοναστήρι είχε στην κατοχή του εκτός από χωράφια και περίπου 400-500 αιγοπρόβατα, τα οποία βοσκούσαν, όπως άλλωστε γινόταν από την πρώτη

στιγμή, βοσκοί που τους πλήρωνε το μοναστήρι από το δικό του ταμείο, είτε σε είδος (σιτάρι – τυρί), είτε με χρήματα.

Η Ευαγγελίστρια γιόρταζε δύο φορές τον χρόνο και γινόταν έτσι για πολλές μέρες το κέντρο της προσοχής των κατοίκων της γύρω περιοχής. Η πρώτη γιορτή γινόταν την 25η Μαρτίου, οπότε γιόρταζε το όνομα του μοναστηριού, και η άλλη στις 15 Αυγούστου, οπότε γιόρταζε η Παναγία, προστάτιδα του μοναστηριού. Οι προσκυνητές έφταναν έως εκεί με μουλάρια ή άλογα ακολουθώντας το μονοπάτι. Όλον αυτό τον κόσμο τον φιλοξενούσαν οι καλόγεροι σε ζεστά, ευρύχωρα δωμάτια με τζάκια και τους κοίμιζαν στρωματσάδα. Στους φιλοξενούμενους το μοναστήρι πρόσφερε μέλι και καρύδια, δικής του παραγωγής, και δροσερό νερό από την πετρόχτιστη βρύση που υπήρχε στον εσωτερικό του χώρο. Σε ειδική θέση, δίπλα στη βρύση, υπήρχε ένα χάλκινο κύπελλο με αλυσίδα, με το οποίο ξεδιψούσε κάθε κουρασμένος διαβάτης που ζητούσε φιλοξενία για να ξαποστάσει.

Το μοναστήρι το προστάτευε η Παναγία η οποία και το έσωσε από πολλές καταστροφές και αιματοχυσίες. Δείγμα αυτής της προστασίας είναι το γεγονός ότι αν και πολλά βράχια, τεράστια σε μέγεθος, κυλούσαν συχνά από την κορυφή του βουνού με φόρα, όλα σταματούσαν, κατά ένα μυστηριώδη τρόπο, λίγο πριν φτάσουν στον μαντρότοιχο της μονής. Άλλο ένα θαύμα, που θυμούνται καθαρά οι κάτοικοι του χωριού μας έως και σήμερα, έγινε το 1944. Στις 10 Φεβρουαρίου του 1944 οι Γερμανοί έκαψαν την Παλιουριά και οι κάτοικοι για να προστατευτούν κατέφυγαν στο μοναστήρι. Την ίδια ημέρα οι αδίστακτοι κατακτητές έριξαν τρία βλήματα προς το μοναστήρι από τον δρόμο που οδηγεί στη Δεσκάτη, κοντά στην περιοχή Λάκκο, με σκοπό να σκοτώσουν όσους βρίσκονταν εκείνη την ώρα στο μοναστήρι. Πράγματι, το ένα βλήμα σφηνώθηκε πάνω στην κεντρική είσοδο του ναού, το δεύτερο τρύπησε τον τρούλο και έπεσε ακριβώς στο κέντρο του ναού και το τρίτο χτύπησε το καμπαναριό, που βρίσκεται λίγα μέτρα πίσω και ψηλότερα από τον χώρο του ναού. Χάρη στην Παναγία, όμως κανένα από τα τρία βλήματα δεν έσκασε και δεν υπήρξαν ανθρώπινα θύματα.

Αρκετοί κάτοικοι της περιοχής πίστευαν ότι η προτίμηση που έδειχνε η Θεοτόκος στο μοναστήρι οφειλόταν στην απείρου κάλλους εικόνα του Ευαγγελισμού, που είχε αυτό. Η εικόνα είχε ασημένιο κάλυμμα (πουκάμισο), όπως λεν οι ειδικοί, που απεικόνιζε τον Αρχάγγελο την ώρα που πρόσφερε τον κρίνο στην Παναγία.

Αφού, λοιπόν, μιλήσαμε για την ιστορία και τη σημασία του μοναστηριού, ας κάνουμε μία σύντομη περιγραφή του χώρου. Το κτιριακό συγκρότημα της μονής έχει έντονο φρουριακό χαρακτήρα, όπως τα περισσότερα μοναστήρια της

περιοχής, με το καθολικό στο κέντρο της εσωτερικής αυλής, τα κελιά και τα βοηθητικά κτίρια στην περίμετρο του περιβόλου. Την πραγματική εικόνα του μοναστηριού την γνωρίζουμε από φωτογραφίες του 1930. Η είσοδος στη μονή γίνεται από τη βορινή πλευρά, από μία βαριά ξύλινη δίφυλλη πόρτα, με μεταλλικά στοιχεία, η οποία έκλεινε από μέσα με έναν σιδερένιο σύρτη (μάνταλο), πάχους 15 εκατοστών.

Το καθολικό είναι χτισμένο σύμφωνα με τον αθωνικό τύπο. Είναι τετρακιόνιος σταυροειδής με τρούλο και πλευρικούς χορούς. Είναι διακοσμημένος με λιθανάγλυφα στις εξωτερικές όψεις του βόρειου και του νότιου χορού και με λιθανάγλυφο θύρωμα. Ο ναός χωρίζεται σε τρία μέρη. Στον νάρθηκα, στον κυρίως ναό και στο ιερό βήμα. Ο νάρθηκας, στη δυτική πλευρά, είναι στενός και ορθογώνιος και χωρίζεται στην ανωδομία σε τρία μέρη με δύο λεπτά τόξα. Η είσοδος σ’ αυτόν γίνεται από μία στενή και χαμηλή πόρτα στο ύψος και στο σχήμα ενός μετρίου αναστήματος ανθρώπου. Η κατασκευή της πόρτας σε ανθρώπινη κλίμακα είναι χαρακτηριστικό στοιχείο ναών της τουρκοκρατίας, αφού με τον τρόπο αυτό εμπόδιζαν τους αλλόθρησκους κατακτητές να εισέρχονται έφιπποι στους ναούς και να τους βεβηλώνουν.

Από μία δεύτερη θύρα στον νάρθηκα, στον ίδιο άξονα με την εξωτερική, εισερχόμαστε στον κυρίως ναό, κατεβαίνοντας ένα λίθινο σκαλοπάτι. Παράθυρα υπάρχουν λίγα και μικρά, με αποτέλεσμα ο χώρος να μην είναι ιδιαίτερα φωτεινός. Δεν υπάρχει διακόσμηση του κυρίως ναού, παρά μόνον ο τρούλος που στηρίζεται σε 4 κυλινδρικούς κίονες Οι τοιχογραφίες του τρούλου και των σφαιρικών τριγώνων είναι φιλοτεχνημένες το 1850 από τον αγιογράφο Ιωάννη από το χωριό Τσούρχλι (Άγιο Γεώργιο) των Γρεβενών, όπως μας πληροφορεί η παρακάτω επιγραφή.

Ο ΠΑΡΩΝ ΚΟΥΜΠΕΣ ΙΣΤΟΡΗΘΗ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΩΝ ΔΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΙΕΡΩΤΑΤΟΥ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΤΡΥΦΩΝΟΣ 1850 ΙΟΥΛΙΟΥ 17. ΧΕΙΡ. ΙΩ(ΑΝΝΟΥ) ΖΩΓΡΑΦΟΥ. ΤΖΟΥΡΧΛΙ.

Το ιερό βήμα έχει τριμερή διάταξη. Σ’ αυτό υπάρχουν 3 κόγχες. Οι δύο, της πρόθεσης και του διακονικού, είναι ανοιγμένες στο πάχος του τοίχου, ενώ η αψίδα του ιερού εξέχει του τοίχου κι εξωτερικά είναι επτάπλευρη.

Γύρω από τον ναό και ως συνέχεια του τοίχου είχαν χτισθεί όλοι οι βοηθητικοί χώροι. Στο δεύτερο πάτωμα κάθε χτίσματος βρίσκονταν τα κελιά και οι χώροι φιλοτεχνίας, ενώ στο ισόγειο τα μαγειρεία, οι χώροι υποδοχής και οι χώροι αποθήκευσης τροφίμων και ποτών.

Στο νότιο τμήμα του τοίχου βρίσκεται χτισμένος ένας τεράστιος φούρνος. Δίπλα του βρισκόταν το μαγειρείο της μονής. Απέναντι ακριβώς από την είσοδο του ναού ήταν χτισμένη η τραπεζαρία και κάτω από αυτήν ήταν η είσοδος για το «κρυφό σχολειό».

Στον προαύλιο χώρο της μονής, κοντά στην εκκλησία, υπήρχε ένα δέντρο (μηλιά) στην οποία υπήρχαν χαλκάδες, όπως συνηθίζονταν σε πολλά μοναστήρια και έδεναν για λόγους ασφαλείας ασθενείς με ψυχικά νοσήματα, που τους μετέφεραν εκεί οι οικείοι τους για θεραπεία.

Ανατολικά (πίσω από τον ιερό του καθολικού) υπήρχε το κωδωνοστάσιο και δίπλα ακριβώς το παρεκκλήσι των Αγίων Αποστόλων που κάηκε το 1922 όπως αναγράφεται παραπάνω.

Πριν από την είσοδο του μοναστηριού και αριστερά υπήρχε ένας τεράστιος έλατος ο οποίος το καλοκαίρι του 1944 κάηκε από κεραυνό. Αριστερά του ελάτου υπήρχε το κοιμητήριο της μονής, χωρίς να γνωρίζω την χρονολογία της καταστροφής του.

Αξιοσημείωτα είναι τα λιθανάγλυφα του καθολικού της Μπουνάσιας που καταλαμβάνουν το θύρωμα με διαστάσεις 1,18 μ. πλάτος, 1,89 μ. ύψος και το πάχος της πέτρας 17 εκ. και τους δύο πλευρικούς χορούς του καθολικού.

Το τέμπλο, το οποίο στόλιζε το κύριο μέρος του ναού, ήταν ένα από τα πιο όμορφα της Ορθοδοξίας και μοναδικό στο είδος του. Μία επιγραφή σκαλισμένη στο τέμπλο, πάνω από την Ωραία Πύλη του καθολικού, αναφέρεται στον ηγούμενο Χριστόφορο, που συνέβαλε στη δημιουργία του τέμπλου (1817). Είναι το μοναδικό τέμπλο στη Μητρόπολη των Γρεβενών που δεν είναι επιχρυσωμένο.

Η παράδοση λέει και οι ντόπιοι υποστηρίζουν ότι για την κατασκευή του ο τεχνίτης εργάστηκε ασταμάτητα για 14 ολόκληρα χρόνια. Το κάτω διάζωμά του περιείχε ξυλόγλυπτες παραστάσεις από την Παλαιά Διαθήκη και τα δύο διαζώματα (αριστερά – δεξιά και άνω της Ωραίας Πύλης) ξυλόγλυπτες παραστάσεις από την Καινή Διαθήκη.

Δυστυχώς, στις 18/19 Αυγούστου 2004, ιερόσυλοι αρχικά έκλεψαν τα βημόθυρα και το αναλόγιο, χωρίς να γίνουν αντιληπτοί. Στη συνέχεια, στις 23/24 Απριλίου 2005 έκλεψαν το υπόλοιπο και έμειναν μόνο οι εικόνες και ελάχιστα μέρη του ξυλόγλυπτου τέμπλου, επειδή δεν πρόλαβαν να τα πάρουν κι αυτά, διότι κάποιος χριστιανός ανέβηκε, άγιες μέρες, ν’ ανάψει τα καντήλια και αντίκρισε το θέαμα και ειδοποίησε τις Αρχές. Ήταν όμως πολύ αργά.

Τοποθετήθηκε ένα προσωρινό τέμπλο διότι με την εικόνα που έβλεπες ένιωθες ένα σφίξιμο στο στομάχι και ένα κόμπο στο λαιμό.

Στις μεγάλες εικόνες του τέμπλου που αγιογραφήθηκαν το έτος 1817 αναγράφονται οι εξής επιγραφές:

Εικόνα του Ευαγγελισμού: «Δέησις τῶν Δούλων τοῦ Θεοῦ Δή/ μου, Κῶστα, καὶ Ἰωάννου:- εἴληφαν πέρας αἱ παρούσαι αὗται πέντε / εἰκόναι ἡΓουμενεύοντος μὲν τοῦ πανοσιωτάτου / κυρ Χριστοφόρου,1817 Ἰουνίου στ».

Εικόνα της Παναγίας: «Δέησις τοῦ τιμιωτάτου κὺρ / Εὐθυμίου τοῦ Μακαρίτου παπᾶ/ Ἀναστασίου ἐκ ζιμιάτζη».

Εικόνα του Χριστού: «Δέησις τού Δούλου τοῦ Θεοῦ Ἀνδρέα / ἀθανασίου ἄπο Λιάμποβον,/ κ: διά χειρὸς Γεωργίου και Ζήση ἐκ σελίτζης».

Εικόνα του Προδρόμου: «+ Δέησης του Δούλου τοῦ Θεοῦ / ΘεοΔώρου ἱερέως ἀπω χω/ρήων Γκωπλᾶροι».

Εικόνα των τριών Ιεραρχών: «ΔΕΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΟΥΛΩΝ ΤΟΥ ΘΕΟΥ / ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΙΕΡΕΩΣ / ἐκ τῆς Χώρας Παρασκεβῆς».

Ακολουθούν επιπλέον ενθυμήσεις και επιγραφές:

1775
Ξ Ι ΕΟΡΤΗ

ΘΑΜΑCΗ 1775

Η Επιγραφή αυτή είναι σκαλισμένη στη μαρμάρινη πλάκα της αγίας τράπεζας, στο καθολικό του μοναστηριού της Μπουνάσιας. Ίσως το 1775, του αγίου Αθανασίου έγινε κάποια ανακαίνιση του καθολικού και σκαλίσθηκε η επιγραφή για ανάμνηση.

1800
ΔΕΗΣΙΣ ΤΟΥ ΔΟΥΛΟΥ

ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ

ΕΤΟΣ 1800

Η επιγραφή αυτή ήταν γραμμένη σε μία φορητή εικόνα της Κοίμησης της Θεοτόκου, την οποία είδαμε το 1970, στο εσωτερικό του υπέρυθρου του καθολικού της Μπουνάσιας.

15.5.1812
«Χιονίζει τους δέκα πέντε του Μαΐου και γίνηκε μεγάλη ακρίβεια. Το σιτάρι κλείσθηκε 13 γρόσια».

Η ενθύμηση αυτή ήταν γραμμένη σε ένα, χαμένο πια, ακέφαλο έντυπο μηναίο του Μάη του μοναστηριού της Μπουνάσιας. Κάνει λόγο για την κακοκαιρία του Μάη του 1812 και για τη μεγάλη ακρίβεια, εξαιτίας της οποίας το σιτάρι συμφωνήθηκε (κλείσθηκε) να πωληθεί μετά τα αλώνια για 13 γρόσια την οκά.

22.10.1812
«1812 οκτωβρίου: ημέρα γ΄: ήλθομεν ημείς οι ιεροδιάκονοι του Αγίου Σταγών ενταύθα εις χωρίον Άγιον Γεώργιον ως κεκλημένοι, αφ’ ου δηλαδή εμίσθωσεν ο άγιος ημών δεσπότης εκ της μπουν άσιας. Του αγίου Σταγών ιεροδιάκονοι Νεόφυτος και Καλλίνικος».

Η ενθύμηση αυτή ήταν γραμμένη σε ένα, χαμένο πια από χρόνια, έντυπο μηναίο, το οποίο το 1952 υπήρχε στο ξωκλήσι Άγιοι Ανάργυροι στο Μέλοβο της Δεσκάτης. Από την ενθύμηση πληροφορούμαστε ότι το μοναστήρι της Μπουνάσιας είχε ιδιοκτησία του (Μετόχι) χωριό Αγιώργης, την οποία νοίκιασε ο επίσκοπος των Σταγών, στα 1812. Οι δύο ιεροδιάκονοι πήγαν στον Αγιώργη για να επισημοποιήσουν την εκμίσθωση του κτήματος.

1813
+ Το ήερόν ευβαγγέληον, ήνε από το μοναστήριον

Τη αγιας, μεταμορφόσηος ηπονομαζόμενον

Καρέας κι εδέθι ηστο μοναστίριον. Της πο

νάσηας. Δια χηρός. Καμού. Χαραλά

μπου. Ιερόμονάχου.

Η ενθύμηση αυτή είναι γραμμένη στο έντυπο ευαγγέλιο. Μας πληροφορεί ότι στο μοναστήρι της Μπουνάσιας υπήρχε ένα βιβλιοδετικό εργαστήρι. Ο ιερομόναχος Χαράλαμπος βιβλιοδέτησε το ευαγγέλιο του μοναστηριού της Παλιοκαρυάς, σε κάποια επίσκεψή του εκεί.

Τίνος βίβλος εί; Και τις εις χείρας σέχει; Χριστοφόρ ιμί, αυτός δ’ εις χείρας μέχει.

Και τόδε προς τοις άλλοις του Χριστοφόρου μοναχού.

Οι δύο αυτές ενθυμήσεις (κτητορικά σημειώματα) είναι γραμένες στο έντυπο βιβλίο του Δημ. Δάβαρη, Σύντομος ιερά Ιστορία της Εκκλησίας της Παλαιάς και Νέας Διαθήκης (1800). Ανήκε στο μοναστήρι της Μπουνάσιας και βρίσκεται, από χρόνια, στη βιβλιοθήκη της Ολυμπιώτισσας. Ο Χριστόφορος υπήρξε ηγούμενος της Μπουνάσιας το 1817. Επομένως τις ενθυμήσεις αυτές τις έγραψε πριν το 1817, όταν ήταν μοναχός.

Εδέθη το παρόν μηναίον διά χειρός Πολυκάρπου Ιερομονάχου Μπουνασιώτου, 1817 Ιανουάριος 15.

Η ενθύμηση αυτή ήταν γραμμένη σε ένα, χαμένο πια, έντυπο μηναίο του Σεπτέμβρη (1771). Επιβεβαιώνει την ύπαρξη του βιβλιοδετικού εργαστηρίου της Μπουνάσιας.

5.6.1817
Παρθενίου Ιερ(ο)

Διακόνου 1817

Η επιγραφή αυτή ήταν γραμμένη σε μία φορητή εικόνα της Θεοτόκου, που βρισκόταν στο καθολικό της Μπουνάσιας. Τη δώρισε ο ιεροδιάκονος Παρθένιος. Το 1972 δεν την είδαμε στη Μπουνάσια.

1817
1817 ή Πανούκλα

Η επιγραφή αυτή ήταν γραμμένη στη φορητή εικόνα των αγίων Χαράλαμπου και Νικάνορα, την οποία είδε ο Κώστας Σπανός το 1972 σε ένα προσκυνητάρι του καθολικού της Μπουνάσιας. Κάνει λόγο για την πανούκλα, η οποία έπληξε τη Βόρεια Θεσσαλία το 1813. Στην περιοχή μας, καθώς φαίνεται από την επιγραφή της εικόνας, δεν είχε εξαληφθεί μέχρι το 1817.

1817
ΕΦΡΑΙΜ ΙΕΡ. 1817

Η επιγραφή αυτή είναι γραμμένη στην εικόνα των αγίων Αναργύρων, Κοσμά και Δαμιανού. Το 1991 βρισκόταν στον νάρθηκα του καθολικού της Μπουνάσιας.

1817
ΧΑΡ. ΙΕΡ. 1817

Η επιγραφή αυτή (Χαραλάμπους Ιερομονάχου 1817) είναι σκαλισμένη στην εξωτερική πλευρά του αριστερού βραχίονα του δεσποτικού θρόνου, στο καθολικό της Μπουνάσιας.

Δέησις Αρσενίου μοναχού 1817. Αδελφοί διό εξήλθετε, αγωνίσασθε και της εαυτών σωτηρίας μη αμελήσητε. Τούτο το βρέφος ουρανόν και γήν εστερέωσε.

Η επιγραφή αυτή ήταν γραμμένη σε μία, χαμένη πια, φορητή εικόνα του αγίου Χαραλάμπου, που υπήρχε παλιότερα στο καθολικό της Μπουνάσιας. Ο Αρσένιος δώρισε και την εικόνα των αγίων Αρσενίου και Ιωάννη.

1817
Δέησις Παρθενίου ιεροδιακόνου 1817

Η επιγραφή αυτή ήταν γραμμένη σε μία, χαμένη πια, φορητή εικόνα των αγίων Αναργύρων, που υπήρχε παλιότερα στο καθολικό της Μπουνάσιας.

1817
ΧΑΡ. ΙΕΡ.

Η επιγραφή αυτή ήταν χαραγμένη στην εξωτερική πλευρά του βραχίονα ενός στασιδίου, στο τέλος του αριστερού χορού του καθολικού της Μπουνάσιας. Ο ιερομόναχος Χαράλαμπος έβαλε τα έξοδα, όπως και ο συμμοναστής του Εφραίμ, για την κατασκευή αυτού του στασιδίου. Στη διάρκεια της λειτουργίας, προφανώς, στέκονταν σ’ αυτά τα στασίδια. Καθώς το στασίδι του Εφραίμ έγινε το 1817, συμπεραίνουμε ότι και του Χαράλαμπου είναι της ίδιας χρονιάς.

1817
ΕΓΕΝΕΤΟ ΥΓΟΥΜΕΝΕΥΟΝΤΟΣ

ΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Η επιγραφή αυτή είναι σκαλισμένη στη δεξιά πλευρά του αναλογίου, που είναι στο δεξιό χορό του καθολικού της Μπουνάσιας. Ο ιερομόναχος Χαράλαμπος, που είναι γνωστός ως βιβλιοδέτης, πρέπει να ανέλαβε την ηγουμενία μετά το θάνατο του ηγούμενου Χριστοφόρου. Συνεπώς, η επιγραφή πρέπει να είναι του τέλους του 1817 ή των αρχών του 1818.

1830

1830 Σκοτώθηκε το παιδί του Βεληγεώργη.

Η ενθύμηση αυτή ήταν γραμμένη σε ένα, χαμένο πια, έντυπο Θεοτοκάριο (1772) του μοναστηριού της Μπουνάσιας.

1.5.1845
Εκ των Δημητρίου Ιωαν. Παπαθυρά. Ήδη δε έκ των του Δαμασκηνού Ιεροδιακόνου μπουνασιώτου, 1845: μαϊου α΄.

Η ενθύμηση αυτή είναι γραμμένη στο έντυπο βιβλίο του Φραγκίσκου Σοαυίου, Στοιχεία της Λογικής, Μεταφυσικής και Ηθικής ...(1804). Ανήκε στο μοναστήρι της Μπουνάσιας και βρίσκεται, από χρόνια, στη βιβλιοθήκη της Ολυμπιώτισσας.

19.3.1861
1861

Θύμησι τον καιρόν της μεγάλης πείνας είχε το σιτάρι 31 ή βρίζα 25 το καλαμπόκι 20. Μαρτίου 19.

Γεωργίου Μητροπολίτου, Αναγνώστης αλληλογράφος γράφω.

Η ενθύμηση αυτή ήταν γραμμένη σε ένα, χαμένο πια, ακέφαλο εκκλησιαστικό βιβλίο του μοναστηριού της Μπουνάσιας.

13.11.1876
Το 1876 ή σαρακοστή Νοεμβρίου 13. Σημείωσα ιγώ ο ανάξιος δούλος του θεού διμήτριος από ζημιάτζη. Όταν ήλθεν εις το Μοναστήρι ο Δισπότης Παΐσιος κε διμήτριος της υπεραγίας Θεοτόκου της επικαλουμένης Καριάς. Χείρ. διμητρίου Ζιμιάτζι. 1876 Νοεμβρίου 13 του Αγ. Χρυσοστόμου.

Η ενθύμηση αυτή ήταν γραμμένη σε έντυπο και την έγραψε ο δάσκαλος της Παλιουριάς Δημήτριος.

9.11.1883
1883 Νοεμβρίου 9

.... διά δαπάνης Γρηγορίου ιερομονάχου έστο εις Βοήθειά του.

Η ενθύμηση αυτή ήταν γραμμένη σε μία φορητή εικόνα με τον Ευαγγελισμό της Θεοτόκου, την οποία είδε ο Κώστας Σπανός, στις 17-8-1991, στο νάρθηκα του καθολικού της Μπουνάσιας. Η αρχή του δευτέρου στίχου ήταν δυσανάγνωστη.

27.2.1891
Και τόδε σύν τοις άλλοις πέφυκε ώδε κτημα της Ι.Μονής Βουνάσιας της επονόματι

ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου. 1891 Φ/βρίου 27η.

Η ενθύμηση αυτή είναι γραμμένη στο έντυπο βιβλίο του Άνθιμου Γαζή, Λεξικόν της Ελληνικής Γλώσσης επίτιμον … τόμος Α – Η (1839). Ανήκε στο μοναστήρι της Μπουνάσιας και βρίσκεται, από χρόνια, στη βιβλιοθήκη της Ολυμπιώτισσας.

«Ετουτο το βηβληον ηνη της Πονάσιας, οπιος να το αποξηνοση να εχη την καταραν της παναγηας κε τον πατερον …. εγο ο παπαεφθήμης».

Η αχρονολόγητη αυτή ενθύμηση είναι γραμμένη στο έντυπο βιβλίο του Εφραίμ του Σύρου, Λόγοι και Παραινέσεις … και μερικοί βίοι Αγίων τινών. (1720), το οποίο ανήκε στο μοναστήρι της Μπουνάσιας και βρίσκεται, από χρόνια, στη βιβλιοθήκη της Ολυμπιώτισσας.

Στον προαύλιο χώρο και δίπλα στη βρύση υπάρχει η καμπάνα η οποία μεταφέρθηκε σ’ αυτό το σημείο μετά την κατάρρευση του κωδωνοστασίου (άγνωστο πότε). Σ’ αυτήν υπάρχει η εξής επιγραφή: «1908 ΑΡ.979 ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΠΕΚΛΑΡΗ / ΤΣΑΡΑΠΑΝΙΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΑ ΤΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ/ ΧΡΗΣΤΑΚΗ ΖΗΣΗ ΚΥΠΡΙΤΖΗ ΕΝ ΓΡΕΒΕΝΑ».

Το νερό της βρύσης μεταφερόταν με πέτρινο αυλάκι σε μία στέρνα.

Τέλος, από βρύση μέσα στο ιερό βήμα ανάβλυζε καθαγιασμένο νερό, το λεγόμενο φριξονέρι. Αυτό το νερό οι πιστοί το δίνουν στα παιδιά και στους μεγάλους για να μην φοβούνται. Θεωρείται μάλιστα το καλύτερο γιατρικό για παιδιά με σπασμούς.

Σήμερα τη διατήρηση και συντήρηση της Ιεράς Μονής του Ευαγγελισμού έχει αναλάβει η Εφορεία Αρχαιοτήτων Γρεβενών, το έργο της οποίας είναι ήδη εμφανές, πλην όμως έγιναν εργασίες στο 1/3 του κτίσματος και ας ελπίσουμε ότι ίσως κάποτε ολοκληρωθεί. Οι εργασίες ξεκίνησαν το έτος 1995 και η δαπάνη ήταν 140.000.000 δρχ.

Πάρα πολλοί πιστοί, από τις γύρω κυρίως περιοχές, ανεβαίνουν συχνά στο μοναστήρι για να προσκυνήσουν, αλλά και για να μαζέψουν τσάι και φλαμούρι (τίλιο). Η βλάστηση στην περιοχή γύρω από τη μονή είναι πλούσια και ο χώρος σου δίνει μία αίσθηση γαλήνης και σιγουριάς. Οι κάτοικοι του Ν. Γρεβενών θα πρέπει να δραστηριοποιηθούν έτσι ώστε η φήμη του μοναστηριού να ξεπεράσει τα όρια του νομού. Πραγματικά αξίζει τον κόπο και το χρόνο να επισκεφθεί κάποιος τη μονή της Ευαγγελίστριας. Η φύση και η θέα από εκεί πάνω θα τον ανταμείψει πλουσιοπάροχα. Επιπλέον, είναι αναγκαίο να αναφέρω ότι τα τελευταία χρόνια έγινε προσπάθεια αναστήλωσης των κτισμάτων γύρω από το ναό, αλλά θα πρέπει να συνεχιστεί μέσω των αρμόδιων φορέων (Υπουργείο – Περιφέρεια), ώστε σύντομα όλη η περιοχή να χορτάσει τη θέα που παρέχει το μοναστήρι, αλλά και να μπορεί να προσεύχεται στη μητέρα όλων μας, την Παναγία.

Ο ερχομός της Αδελφότητας στο μοναστήρι του Οσίου Νικάνορα (Ζάβορδα) έφερε και το χαρμόσυνο νέο για το μοναστήρι της Ευαγγελίστριας και όλους μας, διότι ανευρέθη στο σκευοφυλάκιο της μονής (Οσίου Νικάνορα), μαζί με άλλα κειμήλια, η

θαυματουργή εικόνα του Ευαγγελισμού της Παναγίας Μπουνάσιας που αναφέρεται παραπάνω. Η θαυματουργή εικόνα το έτος 1954 παρελήφθη από την Μητρόπολη των Γρεβενών και έκτοτε δεν γνωρίζαμε πού βρίσκεται. Σε συζητήσεις με ηλικιωμένους της Παλιουριάς εδώ και χρόνια δεν ήξεραν που βρίσκεται αυτό το κειμήλιο και ο καθένας είχε την άποψή του. Ένας παπάς την πήρε, την έβαλε σε ένα τορβά και την πήγε στη Μητρόπολη μαζί με άλλες εικόνες !!. Αυτό που έλεγαν όμως όλοι τους είναι ότι η εικόνα είναι ασημένια, διαστάσεων 40 Χ 30 εκ. περίπου και σε κάθε δύσκολη στιγμή ζητούσαν την βοήθειά της όλα τα χωριά της Φιλουριάς. Από το αδιέξοδο μας έβγαλε η Αδελφότητα της Ζάβορδας, νέοι πνευματικοί πατέρες που ενδιαφέρθηκαν αμέσως για την ιστορία των θρησκευτικών μνημείων της περιοχής. Μετά την έλευση της αδελφότητας ο ηγούμενος της μονής με αντιπροσωπεία, όταν γιορτάζει το μοναστήρι και όχι μόνο κάνουν λειτουργία έχοντας μαζί τους και την παραπάνω εικόνα για προσκύνηση.

Πηγές: Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, Κώστας Σπανός (Θεσσαλικό Ημερολόγιο), Χρήστος Λιόλιος, Ν. Δελιαλής, Β. Τόζιου, Ξ. Σαββοπούλου-Κατσίκη, Μονή Βαρλαάμ Μετεώρων, Β. Νικήτα-Σκαρτάδου. ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΓΡΕΒΕΝΩΝ / https://opaliouriotis.blogspot.com

Επιμέλεια: Στέργιος Γ. Παλπάνης